

HÀI HOÀ XÃ HỘI - THUỘC TÍNH BẢN CHẤT CỦA CHỦ NGHĨA XÃ HỘI MANG ĐẶC SẮC TRUNG QUỐC

TUÔNG BÂN, ĐIỀN PHONG, ĐINH PHỔ THANH, LIÊU THẮNG HOA(*)

Hiện thực hoá xã hội hài hoà là một tư tưởng quan trọng của các nhà kinh điển, hàm chứa trong lý luận của chủ nghĩa Mác, là mục tiêu phấn đấu không ngừng của những người cộng sản Trung Quốc. “Nghị quyết” của Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XVI Đảng Cộng sản Trung Quốc lần đầu tiên đề xuất một cách rõ ràng luận điểm “Hài hoà xã hội là thuộc tính bản chất của chủ nghĩa xã hội mang đặc sắc Trung Quốc”, thể hiện một trình độ và một tầm nhận thức tự giác cao hơn, sâu sắc và hệ thống hơn của Đảng Cộng sản Trung Quốc về quan hệ nội tại giữa chủ nghĩa xã hội và hài hoà xã hội. Với tư cách thuộc tính bản chất được quyết định bởi chế độ kinh tế cơ bản trong giai đoạn đầu của chủ nghĩa xã hội ở Trung Quốc, hài hoà xã hội đã thể hiện yêu cầu cốt lõi của chế độ chính trị nền tảng của chủ nghĩa xã hội mang đặc sắc Trung Quốc. Xây dựng chủ nghĩa xã hội mang đặc sắc Trung Quốc là một quá trình lịch sử lâu dài, trong đó hài hoà xã hội đóng vai trò thuộc tính bản chất. Sự thể hiện một cách mạnh mẽ của nó cũng là một quá trình chuyển hoá lâu dài từ bên trong ra bên ngoài, từ lý tưởng đến hiện thực.

Nghị quyết “Một số vấn đề quan trọng về việc xây dựng xã hội hài hoà xã hội chủ nghĩa của Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc” được thông qua tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XVI Đảng Cộng sản Trung Quốc đã chỉ rõ: “Hài hoà xã hội là thuộc tính bản chất của chủ nghĩa xã hội mang đặc sắc Trung Quốc”. Luận điểm này là một sự sáng tạo lý luận quan trọng trong tư tưởng về xây dựng chủ nghĩa xã hội và xã hội hài hoà, là sự phát triển và sâu sắc hoá nhận thức của Đảng Cộng sản Trung Quốc về bản chất của chủ nghĩa xã hội, thể hiện rõ tầm nhận thức mới, cao hơn của Đảng về quy luật chủ nghĩa xã hội mang đặc sắc Trung Quốc. Việc thấu hiểu nội hàm khoa học của luận điểm này, nắm chắc tư tưởng chiến lược của Trung ương Đảng, đồng thời tự giác thúc đẩy thực tiễn xây dựng chủ nghĩa xã hội và xã hội hài hoà có ý nghĩa lý luận, thực tiễn rất to lớn.

1. Hài hoà xã hội là tư tưởng hàm chứa trong chủ nghĩa Mác

Hiện thực hoá hài hoà xã hội là một tư tưởng quan trọng của các nhà kinh điển của chủ nghĩa Mác. C.Mác, Ph.Ăngghen đã

kế thừa, phát triển thành quả tư tưởng hài hoà xã hội. Trong *Tuyên ngôn của Đảng Cộng sản*, các ông đã thể hiện mong muốn xây dựng một mô thức xã hội hài hoà tương lai như một “thể liên hợp tự do của tất cả mọi người”. Trong quá trình sáng tạo lý luận chủ nghĩa xã hội khoa học của mình, hai ông đã khẳng định một cách rõ ràng tư tưởng “hài hoà xã hội” do chủ nghĩa xã hội không tưởng đề xuất là “đề nghị tích cực về xã hội tương lai”; đồng thời, chỉ ra một cách sâu sắc căn nguyên của sự không hài hoà, bất bình đẳng xã hội của chủ nghĩa tư bản nằm ở mâu thuẫn giữa xã hội hoá sản xuất và chiếm hữu tư nhân về tư liệu sản xuất, đưa ra một cách rõ ràng sự hình dung khoa học về phương hướng phát triển của xã hội trong tương lai và khẳng định: “Thay cho xã hội của giai cấp tư sản cũ với những giai cấp và đối kháng giai cấp, sẽ xuất hiện một thể liên hợp, trong đó, sự phát triển tự do của mỗi người là điều kiện phát triển tự do

(*) Trung tâm nghiên cứu lý luận Đảng Tiểu Bình và tư tưởng quan trọng “Ba đại diện” tỉnh Quảng Đông. Nguồn: Quang Minh nhật báo, 10/11/2006 (tiếng Trung).

của tất cả mọi người”. Theo sự hình dung của C.Mác và Ph.Ăngghen, xã hội tương lai sẽ phá vỡ bộ máy nhà nước cũ, tiêu diệt nền tảng của chế độ tư hữu; loại bỏ sự đối kháng và khác biệt giữa các giai cấp, giữa thành thị và nông thôn, giữa lao động trí óc và lao động chân tay; làm cho tài sản vật chất của xã hội phong phú đến mức tối đa, đời sống tinh thần của nhân dân được nâng cao hết mức, thực hiện mỗi người làm theo năng lực, hưởng theo nhu cầu, phát triển toàn diện tự do cá nhân của tất cả mọi người, hình thành mối quan hệ hài hoà giữa con người với con người, giữa con người với tự nhiên. Trong quá trình lãnh đạo nước Nga tiến hành Cách mạng tháng Mười và xây dựng chủ nghĩa xã hội, V.I.Lênin đã đưa ra hàng loạt tư tưởng quan trọng về vấn đề xây dựng xã hội xã hội chủ nghĩa. Theo ông, chỉ có chủ nghĩa xã hội dựa trên nguyên tắc khoa học mới có thể thúc đẩy một cách mạnh mẽ và nâng đỡ một cách tích cực cho quá trình sản xuất và phân phối sản phẩm xã hội, khiến cho tất cả những người lao động có thể sống một cuộc sống tốt đẹp nhất, hạnh phúc nhất; nhiệm vụ căn bản của chủ nghĩa xã hội là nâng cao hiệu suất lao động sản xuất; nhà nước xã hội chủ nghĩa cần phải tích cực giúp đỡ nông dân, loại bỏ sự đối lập giữa thành thị và nông thôn, xây dựng mọi ngành nghề trong nền kinh tế quốc dân dựa trên sự kết hợp với lợi ích của cá nhân, v.v.. Những luận điểm khoa học của các nhà kinh điển của chủ nghĩa Mác về xã hội tương lai, từ tầm cao của hài hoà xã hội đã nêu rõ nhiệm vụ căn bản, yêu cầu phát triển và mục tiêu giá trị của chủ nghĩa xã hội. Đây là tài sản tinh thần quý báu của chúng ta trong quá trình xây dựng xã hội hài hoà xã hội chủ nghĩa ngày nay.

Hài hoà xã hội là mục tiêu phấn đấu không ngừng của mọi đảng viên Đảng

Cộng sản Trung Quốc. Đảng đã kết hợp những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác với thực tiễn cụ thể của quá trình cải cách, mở cửa, xây dựng chủ nghĩa xã hội mang đặc sắc Trung Quốc; ngày càng nhận thức sâu sắc hơn mối quan hệ giữa chủ nghĩa xã hội và hài hoà xã hội trong thực tiễn, thúc đẩy không ngừng việc nâng cao lý luận về vấn đề trọng đại này. Ngay từ giai đoạn đầu xây dựng chủ nghĩa xã hội, khi đưa ra các tư tưởng trọng yếu, như giải quyết đúng đắn mười mối quan hệ lớn, giải quyết đúng đắn mâu thuẫn nội bộ trong nhân dân, Mao Trạch Đông đã nhấn mạnh phải hình thành một cục diện chính trị vừa tập trung, vừa dân chủ; vừa có kỷ luật, vừa có tự do; vừa có ý chí thống nhất, vừa có sự đồng tâm của các cá nhân. Sau Hội nghị Trung ương 3 khoá XI, khi tổng kết và giáo huấn sâu sắc về những kinh nghiệm thành công và thất bại của thực tiễn quá trình cải cách mở cửa, Đặng Tiểu Bình đã phá bỏ khuôn khổ nhận thức cũ về bản chất của chủ nghĩa xã hội chỉ xuất phát từ đặc trưng chế độ. Từ nhiệm vụ căn bản và mục tiêu giá trị của chủ nghĩa xã hội, ông nêu lên bản chất của chủ nghĩa xã hội trước hết là giải phóng và phát triển sức sản xuất, tiêu diệt bóc lột, xoá bỏ phân hoá lưỡng cực, cuối cùng đạt được sự giàu có, thịnh vượng chung. Ông nhấn mạnh các nguyên tắc của chủ nghĩa xã hội; *một là*, phát triển sức sản xuất; *hai là*, đạt được sự giàu có chung. Đặng Tiểu Bình cho rằng, chỉ khi nào đạt được văn minh vật chất và văn minh tinh thần thì lúc đó, mới có được chủ nghĩa xã hội mang đặc sắc Trung Quốc, đồng thời nhấn mạnh đến tính trọng yếu của việc nâng cao dân chủ đối với sự nghiệp phát triển chủ nghĩa xã hội, nhấn mạnh nguyên tắc cơ bản “một nước hai chế độ”, thúc đẩy việc thực hiện thống nhất hoà bình Tổ quốc; coi hoà bình và phát triển là chủ đề

của thời đại, thúc đẩy việc xây dựng trật tự kinh tế, chính trị quốc tế mới dựa trên năm nguyên tắc “chung sống hoà bình”, v.v.. Những tư tưởng trọng yếu này xuyên suốt tư tưởng hài hoà xã hội và truy tìm giá trị, giải đáp từ gốc rễ các vấn đề chủ nghĩa xã hội là gì, làm thế nào để xây dựng chủ nghĩa xã hội. Sau Hội nghị Trung ương 4 khoá XIII, tập thể lãnh đạo Trung ương Đảng thế hệ thứ ba mà Giang Trạch Dân là hạt nhân đã kế thừa việc nghiên cứu và thúc đẩy sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội mang đặc sắc Trung Quốc, đề xuất việc xây dựng cương lĩnh kinh tế, chính trị, văn hoá của chủ nghĩa xã hội, nhấn mạnh việc cần phải xúc tiến điều hoà và phát triển văn minh vật chất, văn minh chính trị, văn minh tinh thần; thúc đẩy phát triển toàn diện con người và tiến bộ toàn diện xã hội, khẳng định sự nhất quán trong việc đại diện cho lợi ích căn bản của quảng đại quần chúng nhân dân Trung Quốc; hiện thực hoá, bảo vệ và phát triển thật tốt lợi ích căn bản của nhân dân; giải quyết đúng đắn 12 loại quan hệ và mâu thuẫn quan trọng liên quan toàn diện đến quá trình hiện đại hoá chủ nghĩa xã hội, giải quyết đúng đắn quan hệ giữa cải cách, phát triển và ổn định, thúc đẩy sự phát triển cân đối, mạnh mẽ và toàn diện của cải cách mở cửa với sự nghiệp hiện đại hoá chủ nghĩa xã hội; khẳng định cần xây dựng xã hội khá giả (*xã hội tiểu khang*) có trình độ ngày càng cao với bản chất “xã hội ngày càng hài hoà”, nỗ lực hình thành cục diện toàn thể nhân dân *làm theo năng lực, hưởng theo nhu cầu*, chung sống hài hoà với nhau; đề xuất tính đa dạng của văn minh nhân loại là động lực của tiến bộ và phát triển nhân loại, chủ trương các nền văn minh khác nhau trên thế giới, các chế độ xã hội khác nhau học hỏi lẫn nhau bằng cách tìm đến cái chung, gác lại cái dị biệt, cùng nhau

phát triển, v.v.. Những tư tưởng này đã giải đáp sâu thêm các vấn đề “chủ nghĩa xã hội là gì, làm thế nào để xây dựng chủ nghĩa xã hội”.

Từ Đại hội XVI đến nay, Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc đứng đầu là Tổng bí thư Hồ Cẩm Đào đã đưa ra một loạt tư tưởng chiến lược quan trọng: xác lập một cách vững chắc và thực tế quan điểm phát triển khoa học, xây dựng xã hội hài hoà xã hội chủ nghĩa, nêu lên một cách toàn diện và hệ thống các đặc trưng cơ bản của xã hội hài hoà xã hội chủ nghĩa, vị trí trọng yếu của việc xây dựng xã hội hài hoà trong kết cấu tổng thể sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội mang đặc sắc Trung Quốc; khẳng định phải căn cứ vào nguyên tắc của “5 kế hoạch tổng thể” để thúc đẩy toàn diện kinh tế - xã hội, điều hoà phát triển bền vững, đưa Trung Quốc tiến trên con đường phát triển hoà bình, xây dựng “thế giới hoà bình”, nâng cao năng lực xây dựng xã hội hài hoà xã hội chủ nghĩa của Đảng, v.v.. Trên cơ sở này, Hội nghị Trung ương 6 khoá XVI đưa ra nghị quyết “Một số vấn đề quan trọng trong việc xây dựng xã hội hài hoà xã hội chủ nghĩa”, nêu lên một cách toàn diện tư tưởng chỉ đạo về mục tiêu, nhiệm vụ, nguyên tắc cơ bản và các bước triển khai lớn cho việc xây dựng xã hội hài hoà xã hội chủ nghĩa. Cũng tại Hội nghị này, Đảng đã lần đầu tiên nêu ra luận điểm quan trọng: “Hài hoà xã hội là thuộc tính bản chất của chủ nghĩa xã hội mang đặc sắc Trung Quốc”. Đây chính là sự phát triển mới từ những nhận thức về bản chất chủ nghĩa xã hội của lý luận Đặng Tiểu Bình và tư tưởng quan trọng “Ba đại diện”, đánh dấu một mức độ mới, một tầm cao mới ngày càng tự giác hơn, sâu sắc hơn, hệ thống hơn của Đảng Cộng sản Trung Quốc trong nhận thức về quan hệ nội tại giữa chủ nghĩa xã hội và hài hoà xã hội.

2. *Hài hoà xã hội thể hiện yêu cầu bản chất của chế độ kinh tế cơ bản trong chủ nghĩa xã hội mang đặc sắc Trung Quốc*

Cơ sở kinh tế quyết định kiến trúc thượng tầng. Với tư cách thuộc tính bản chất của chủ nghĩa xã hội mang đặc sắc Trung Quốc, trước hết hài hoà xã hội phải do chế độ kinh tế cơ bản trong giai đoạn đầu của chủ nghĩa xã hội ở Trung Quốc quyết định. *Một mặt*, chế độ kinh tế cơ bản của chủ nghĩa xã hội cung cấp cơ sở vật chất và sự bảo đảm chế độ cho hài hoà xã hội, làm cho hài hoà xã hội từ lý tưởng trở thành khả năng hiện thực; *mặt khác*, hài hoà xã hội lấy điều hoà quan hệ lợi ích, thực hiện chính nghĩa công bằng làm nội dung nền tảng và đặc trưng quan trọng cho mình, thể hiện yêu cầu bản chất và truy tìm giá trị của chế độ kinh tế cơ bản ở Trung Quốc với mục tiêu xây dựng và phát triển xã hội.

Chế độ kinh tế cơ bản lấy công hữu làm chủ thể, các loại hình kinh tế dựa trên những hình thức sở hữu khác nhau cùng phát triển trên cơ sở điều hoà lực lượng sản xuất và quan hệ sản xuất nhằm thúc đẩy hài hoà xã hội. Hài hoà xã hội trước hết là hài hoà quan hệ lợi ích xã hội, là cùng nhau phát triển, cùng nhau giàu có. Trung Quốc kiên trì lấy công hữu làm chủ thể, đồng đạo người lao động cùng chiếm hữu tư liệu sản xuất, thể hiện tính nhất trí về lợi ích căn bản của quảng đại nhân dân. So với bất kỳ chế độ xã hội nào khác, điều này luôn có lợi hơn, nó điều hoà căn bản các quan hệ lợi ích xã hội; thực hiện, duy trì và phát triển tốt lợi ích căn bản của quảng đại nhân dân, thúc đẩy cùng nhau phát triển và cùng nhau giàu có, từ đó xác lập nên cơ sở vật chất vững chắc và cơ sở xã hội rộng lớn cho hài hoà xã hội. Trung Quốc xuất phát từ thực tế giai đoạn đầu của chủ nghĩa xã hội, kiên trì phát triển đồng thời nhiều loại hình kinh tế với các hình thức sở hữu khác nhau, tích cực cổ vũ sự phát triển

của các loại hình kinh tế phi công hữu khác nhau, như cá thể, tư nhân, v.v.. Bằng cách đó, Trung Quốc có thể huy động mạnh mẽ tính tích cực của các lực lượng xã hội khác nhau, giải phóng và phát triển nhanh hơn nữa sức sản xuất xã hội, thoả mãn không ngừng yêu cầu vật chất, văn hoá ngày càng tăng của quần chúng nhân dân, từng bước hình thành các điều kiện xã hội hài hoà cùng nhau phát triển, cùng nhau giàu có.

Trong chế độ phân phối, lấy phân phối theo lao động làm chính; đồng thời, áp dụng nhiều loại hình phân phối khác trên cơ sở điều hoà giữa hiệu suất và công bằng, yêu cầu và thúc đẩy hài hoà xã hội. Điều hoà quan hệ lợi ích xã hội dựa trên nguyên tắc công bằng là nội hàm trọng yếu và đặc trưng cơ bản của hài hoà xã hội. Trung Quốc kiên trì chế độ phân phối lấy phân phối theo lao động làm chính, đồng thời áp dụng nhiều loại hình phân phối khác nhằm cổ vũ các yếu tố sản xuất, như lao động, tư bản, kỹ thuật, quản lý,...; dựa vào mức độ tham gia và cống hiến mà phân phối sản phẩm. Quán triệt chế độ phân phối này, *một mặt*, chúng ta phải kiên trì định hướng hiệu suất, đặc biệt là trong phân phối lần đầu cần chú trọng hiệu suất, cổ vũ một bộ phận người dân giàu lên trước bằng lao động chính đáng và kinh doanh hợp pháp, cổ vũ một số khu vực phát triển lên trước thông qua việc phát huy thế mạnh của địa phương mình khiến cho mọi tiềm năng về lao động, tri thức, kỹ thuật, quản lý và tư bản đều được phát huy, mọi ngọn nguồn của cải xã hội đều được khơi thông để cuối cùng, hiện thực hoá nền tảng vật chất của xã hội hài hoà, cùng nhau phát triển, cùng nhau giàu có. *Mặt khác*, cần kiên trì định hướng công bằng; đặc biệt trong phân phối lần thứ hai, phải chú trọng sự công bằng, nâng cao cho thu nhập thấp, mở rộng thu nhập bậc trung, điều tiết thu nhập quá cao, loại bỏ thu nhập phi pháp, ngăn ngừa những cách biệt quá lớn về thu nhập giữa thành thị và nông thôn, giữa các khu vực,

giữa các giai tầng xã hội khác nhau, đảm bảo công bằng trong việc hưởng thụ những phúc lợi công cộng cơ bản, thực sự thể hiện phát triển vì nhân dân, phát triển dựa vào nhân dân, toàn thể nhân dân cùng hưởng thành quả của sự phát triển. Từ đó, hoá giải một cách hữu hiệu mâu thuẫn lợi ích xã hội, củng cố nền tảng của hài hoà xã hội.

Sự xác lập và hoàn thiện thể chế kinh tế thị trường xã hội chủ nghĩa dựa trên cơ sở điều hoà giữa điều tiết thị trường và điều hành quốc gia, giữa yêu cầu và thúc đẩy hài hoà xã hội. Chủ nghĩa xã hội mang đặc sắc Trung Quốc liên kết một cách hữu cơ chủ nghĩa xã hội và kinh tế thị trường, đề xuất một cách rõ ràng mục tiêu cải cách của việc xây dựng thể chế kinh tế thị trường xã hội chủ nghĩa. Việc theo đuổi, hoàn thiện và phát triển thể chế kinh tế này không những phát huy một cách đầy đủ tác dụng mang tính nền tảng của thị trường trong việc phân bổ tài nguyên, khiến cho kinh tế phát triển mạnh mẽ và có hiệu quả, mà còn phát huy được tính ưu việt của chế độ xã hội chủ nghĩa và vai trò điều tiết vĩ mô quan trọng của nhà nước, khắc phục tính tự phát, mù quáng và trì trệ của thị trường, thực hiện điều hoà toàn diện, phát triển nền kinh tế - xã hội một cách bền vững, đảm bảo sự thống nhất hài hoà giữa lợi ích bộ phận và lợi ích tổng thể, lợi ích trước mắt và lợi ích lâu dài. Đây chính là điểm khác biệt giữa thể chế kinh tế thị trường xã hội chủ nghĩa với các thể chế kinh tế thị trường khác. Biểu hiện tập trung của tính ưu việt này là có thể thực hiện sự phát triển hài hoà xã hội một cách tự giác và lâu dài. Ngày nay, chúng ta kiên trì cải cách sâu hơn, mở cửa rộng hơn, không ngừng cải thiện thể chế kinh tế thị trường xã hội chủ nghĩa, mục đích không gì khác ngoài việc cung cấp động lực mạnh mẽ và bảo đảm thể chế cho điều hoà toàn diện, phát triển bền vững nền kinh tế - xã

hội, nhằm thực hiện một trình độ hài hoà xã hội ngày càng cao hơn.

3. *Hài hoà xã hội thể hiện yêu cầu bản chất của chính trị dân chủ xã hội chủ nghĩa mang đặc sắc Trung Quốc*

Hài hoà xã hội đóng vai trò thuộc tính bản chất của chủ nghĩa xã hội mang đặc sắc Trung Quốc, nó không chỉ thể hiện yêu cầu của chế độ kinh tế cơ bản, mà còn thể hiện yêu cầu bản chất của chế độ chính trị cơ bản của chủ nghĩa xã hội mang đặc sắc Trung Quốc. Chế độ chính trị cơ bản của chủ nghĩa xã hội mang đặc sắc Trung Quốc chính là chính trị dân chủ xã hội chủ nghĩa kết hợp hữu cơ giữa Đảng lãnh đạo, nhân dân làm chủ và nhà nước pháp quyền (*lý pháp luật điều hành quốc gia* – *dĩ pháp trị quốc*). Xã hội hài hoà xã hội chủ nghĩa mà chúng ta cần xây dựng chính là xã hội do Đảng Cộng sản Trung Quốc lãnh đạo toàn thể nhân dân cùng nhau xây dựng, cùng nhau hưởng thụ.

Pháp trị dân chủ là nội hàm quan trọng của chính trị dân chủ xã hội chủ nghĩa, đồng thời là đặc trưng quan trọng của hài hoà xã hội. Xã hội hài hoà xã hội chủ nghĩa tất nhiên cũng là xã hội pháp trị dân chủ. Khi khái quát đặc trưng cơ bản của xã hội hài hoà xã hội chủ nghĩa, Tổng bí thư Hồ Cẩm Đào đã đặt “pháp trị dân chủ” lên hàng đầu, giải thích rõ mối liên hệ nội tại giữa hài hoà xã hội và chính trị dân chủ, coi việc nâng cao dân chủ, kiện toàn pháp chế xã hội chủ nghĩa không chỉ là nội dung quan trọng của việc xây dựng chính trị, mà còn là yêu cầu nội tại của việc xây dựng xã hội Trung Quốc. Cái mà chúng ta gọi là “chính trị dân chủ”, với tư cách biểu hiện đặc trưng quan trọng của xã hội hài hoà, chính là “Dân chủ xã hội chủ nghĩa có được sự phát huy thoả đáng, phương sách cơ bản của điều hành đất nước dựa vào pháp luật có được sự thực hiện đầy đủ trên thực tiễn, các nhân tố tích cực trên mọi mặt đạt được

sự thúc đẩy rộng lớn” đồng vai trò yêu cầu khách quan. Quá trình thực tiễn của việc xây dựng chính trị dân chủ chính là sự tăng cường xây dựng chính trị dân chủ xã hội chủ nghĩa, phát triển dân chủ xã hội chủ nghĩa, thực thi phương sách cơ bản điều hành đất nước dựa vào luật pháp, xây dựng nhà nước pháp trị xã hội chủ nghĩa, xác lập quan niệm pháp trị xã hội chủ nghĩa, tăng cường ý thức pháp luật của toàn xã hội, tăng cường pháp chế hoá, quy phạm hoá đời sống kinh tế, chính trị, văn hoá, xã hội của đất nước, từng bước hình thành hệ thống đảm bảo công bằng xã hội. Có thể thấy, mục tiêu và đặc trưng xây dựng xã hội hài hoà xã hội chủ nghĩa biểu hiện yêu cầu nội tại của chính trị dân chủ xã hội chủ nghĩa, là biểu hiện cụ thể của việc xây dựng chính trị dân chủ xã hội chủ nghĩa trong việc xây dựng và quản lý xã hội.

Xây dựng xã hội hài hoà xã hội chủ nghĩa đặt ra yêu cầu mới cao hơn về xây dựng pháp chế dân chủ xã hội chủ nghĩa. Nó đòi hỏi phải tiếp thu những kinh nghiệm và thành tựu của văn minh chính trị nhân loại, song lại không thể áp dụng hoàn toàn mô thức dân chủ phương Tây, mà cần xuất phát từ thực tiễn Trung Quốc, nghiên cứu sâu hơn mối quan hệ thống nhất hữu cơ giữa Đảng lãnh đạo, nhân dân làm chủ và điều hành đất nước bằng pháp luật, thực hiện tốt hơn nữa sự thống nhất hữu cơ giữa ba mặt đó. Đồng thời, cần hoàn thiện thêm một bước chế độ bảo đảm quyền lợi, kiện toàn chế độ dân chủ, làm phong phú hình thức dân chủ, mở rộng sự tham gia một cách có trật tự của công dân vào đời sống chính trị, đảm bảo cho nhân dân thực hiện bầu cử dân chủ, quản lý dân chủ và giám sát dân chủ theo pháp luật, củng cố địa vị làm chủ về chính trị của nhân dân; cần hoàn thiện hơn nữa chế độ pháp luật, duy trì sự thống nhất và nghiêm minh của pháp chế xã hội chủ nghĩa, xác

lập quyền lực của pháp luật xã hội chủ nghĩa, hiện thực hoá cơ sở pháp chế cho hài hoà xã hội; hoàn thiện cơ chế thể chế tư pháp, kiên trì nền tư pháp vì dân, tư pháp công chính, xây dựng chế độ tư pháp xã hội chủ nghĩa công chính, hiệu quả cao và đầy đủ, quyền uy, tăng cường sự đảm bảo tư pháp cho hài hoà xã hội. Không khó để có thể nhìn ra, quá trình xây dựng xã hội hài hoà xã hội chủ nghĩa cũng chính là quá trình không ngừng hoàn thiện và phát triển chính trị dân chủ xã hội chủ nghĩa.

4. Hài hoà xã hội thể hiện yêu cầu nội tại của kết cấu tổng thể sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội mang đặc sắc Trung Quốc

Xã hội xã hội chủ nghĩa là xã hội phát triển và tiến bộ toàn diện trên cơ sở xây dựng kinh tế, chính trị, văn hoá và xã hội. Chủ nghĩa Mác cho rằng, xã hội loài người là một “thể hữu cơ xã hội mà mọi quan hệ trong đó đều song song tồn tại và tồn tại dựa vào nhau”, là “quá trình lịch sử - tự nhiên” của sự phát triển biến hoá trong sự vận động của mâu thuẫn giữa lực lượng sản xuất và quan hệ sản xuất, giữa nền tảng kinh tế và kiến trúc thượng tầng; là một quá trình tiến bộ hoàn thiện không ngừng. Vì vậy, cần phải đi sâu vào thực tiễn xây dựng chủ nghĩa xã hội, thúc đẩy sự mở rộng thường xuyên lĩnh vực xây dựng hiện đại hoá chủ nghĩa xã hội, thúc đẩy việc sâu sắc hoá liên tục sự nhận thức của Đảng Cộng sản Trung Quốc đối với quy luật cầm quyền, quy luật xây dựng chủ nghĩa xã hội và quy luật phát triển xã hội. Mâu thuẫn giữa lực lượng sản xuất và quan hệ sản xuất, giữa nền tảng kinh tế và kiến trúc thượng tầng vẫn là những mâu thuẫn cơ bản của xã hội xã hội chủ nghĩa, bao trùm mọi phương diện và toàn bộ quá trình xây dựng chủ nghĩa xã hội. Tuy nhiên, có sự khác biệt căn bản về tính chất giữa mâu thuẫn cơ bản của xã hội xã hội

chủ nghĩa và mâu thuẫn cơ bản của xã hội tư bản chủ nghĩa. Điều này đòi hỏi chúng ta phải căn cứ vào đặc trưng mang tính giai đoạn của phát triển kinh tế - xã hội và yêu cầu hiện thực của quần chúng nhân dân để kịp thời điều chỉnh kết cấu xây dựng, sáng tạo tư tưởng phát triển, “sáng tạo chức năng xã hội mới” cùng với thời đại, không ngừng thực hiện lý luận và thực tiễn của chủ nghĩa xã hội mang đặc sắc Trung Quốc.

Từ Đại hội Đảng lần thứ XVI đến nay, Trung ương Đảng và Tổng bí thư Hồ Cẩm Đào luôn kiên trì lấy quan điểm phát triển khoa học làm đường lối, đề xuất nhiệm vụ chiến lược quan trọng về xây dựng xã hội hài hoà xã hội chủ nghĩa, khiến kết cấu tổng thể của sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội mang đặc sắc Trung Quốc chuyển từ thể ba thành tố (xây dựng kinh tế, xây dựng chính trị, xây dựng văn hoá) sang thể bốn thành tố (xây dựng kinh tế, xây dựng chính trị, xây dựng văn hoá và xây dựng xã hội). Việc thúc đẩy hài hoà xã hội với phát triển kinh tế thị trường xã hội chủ nghĩa, phát triển chính trị dân chủ xã hội chủ nghĩa và phát triển văn hoá tiên tiến xã hội chủ nghĩa có tác động tương hỗ lẫn nhau, tồn tại dựa vào nhau, thống nhất hữu cơ với toàn bộ quá trình xây dựng chủ nghĩa xã hội mang đặc sắc Trung Quốc. Nhiệm vụ chiến lược quan trọng này được Đảng Cộng sản Trung Quốc đề xuất dựa trên kết cấu tổng thể của sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội mang đặc sắc Trung Quốc và toàn cục xây dựng xã hội khá giả; nó phản ánh yêu cầu nội tại của hiện đại hoá nhà nước xã hội chủ nghĩa giàu mạnh, dân chủ, văn minh và hài hoà. Thông qua phát triển sức sản xuất của xã hội xã hội chủ nghĩa để không ngừng tăng cường nền tảng vật chất cho việc xây dựng xã hội hài hoà, thông qua phát triển văn hoá tiên tiến xã hội chủ nghĩa để không ngừng củng cố giá đỡ tinh thần cho việc xây dựng xã hội

hài hoà; đồng thời, cũng cần tăng cường xây dựng xã hội hài hoà, phát triển sự nghiệp xã hội, hoàn thiện quản lý xã hội, tăng cường sức sáng tạo xã hội, tích cực hoá giải mâu thuẫn xã hội, tăng cường đến mức tối đa nhân tố hài hoà và giảm đến mức thấp nhất nhân tố bất hài hoà, thúc đẩy mọi nhân tố tích cực để xây dựng, sáng tạo những điều kiện xã hội có lợi cho việc xây dựng văn minh vật chất, văn minh chính trị, văn minh tinh thần cho chủ nghĩa xã hội, tập trung mọi sức mạnh rộng lớn của xã hội.

Xây dựng chủ nghĩa xã hội mang đặc sắc Trung Quốc là một quá trình lịch sử lâu dài, trong đó hài hoà xã hội đóng vai trò thuộc tính bản chất; sự thể hiện đầy đủ của nó cũng là một quá trình chuyển hoá lâu dài, không ngừng từ nội tại sang ngoại tại, từ lý tưởng đến hiện thực. Chúng ta không thể vì một số mâu thuẫn hoặc không hài hoà hiện đang tồn tại trong đời sống xã hội hiện thực trước mắt mà phủ định hài hoà xã hội là thuộc tính bản chất của chủ nghĩa xã hội mang đặc sắc Trung Quốc, song cũng không thể vì hài hoà xã hội là thuộc tính bản chất của chủ nghĩa xã hội mang đặc sắc Trung Quốc mà coi nhẹ sự nhận thức và giải quyết các mâu thuẫn xã hội hiện thực. Lý giải chính xác và thái độ khoa học phải là coi việc xây dựng xã hội hài hoà xã hội chủ nghĩa là một quá trình liên tục, không ngừng hoá giải mâu thuẫn xã hội, kiên trì giải phóng tư tưởng, thực sự cầu thị, bắt kịp thời đại, tất cả đều xuất phát từ thực tiễn, tự giác hành động theo quy luật khách quan, bước đi vững chắc, tầm nhìn lâu dài, lượng sức mình song tận lực để làm, tiến liên tục từng bước trọng điểm, từ đó thúc đẩy không ngừng việc xây dựng xã hội hài hoà xã hội chủ nghĩa.□

NGƯỜI DỊCH: ThS. Nguyễn Tài Đông
(Viện Triết học, Viện Khoa học xã hội Việt Nam)